رؤیاهای یک اژدهای زرد

مهری حقانی

چین همه چیز می سازد، می فروشد و ارتقا می بخشد به جز یک چیز. شما ذهنیت ساختن دیوار را در نزد یک چینی نخواهید یافت. آنها سال هاست هم از نبردهای خونین سلسله های هون و اقتصاد دهقانی گذشته اند و هم انقلاب فرهنگی و گارد سرخ مائو نیز به کتابخانه های حزب کمونیست در پکن پیوسته است. شاید پس از قرن ها، سرانجام کلام نافذ کنفسیوس در چین هزاره جدید اثربخش شد. آن هنگام که می گفت: «به جای آنکه بر تاریکی لعنت بفرستید، شمعی بیفروزید.»

هر چند مصرف کنندگان ایرانی، همچنان به چشم خوبی به کالاهای چینی نمی نگرند، از آن رو که بد نیست بدانیم چین در ۴ مرتبه A، B، C و D صادرات خود را رتبه بندی و صادر می کند و بد نیست بدانیم که ایران واردکننده مرتبه آخر یعنی D این کالاهاست.

اما داستان همه گیری لیبل «Made In China» فقط در کارخانه ها و سامان بخشی اقتصادی و صنعتی چین خلاصه نمی شود. فاتح ۳۲ طلای المپیک آتن، رؤیاهای بزرگ تری در سر دارد. چین با ترکیبی از تحرک اقتصادی، مهارت دیپلماتیک و بی اهمیت جلوه دادن خود به عنوان خطری جدی برای جامعه جهانی می کوشد تا به برتری امپراتوری گذشته خود در آسیا نزدیک شود. این همه با آرزوهای بزرگ مائو در میانه قرن بیستم شروع شد، اما در حقیقت نه با آن چه مائو می گفت انجام شد بلکه با آرزوهای کوچک نسل بعد از مائو تحقق یافت. فاصله این دو تفکر در آن بود که مائو می اندیشید آنچه توانگران دارند از سفره های تهیدستان به دست آمده پس باید به همان ها برگردانده شود. پیروان بعدی او این تعبیر را فراتر نیز بردند به شکلی که حتی خواندن آثار شکسپیر یا گوش دادن به سمفونی های بتهوون نیز از مظاهر زندگی بورژوایی نامیده می شد. این شد که گستره انقلاب فرهنگی، اقتصاد چین را دچار رکود عمیقی کرد. در تمام این سالها، بخش بزرگ انرژی جامعه چین در دست گاردهای سرخ بود تا این سیاست های فرهنگی را در همه نقاط چین اجرا کنند، اما عمر انقلابی گری مائو چندان نپایید.

با درک ویرانی های به وجود آمده در رهبران جدید چین گام های مهمی برداشته شد. نخست در «بهار پکن» از قربانیان و آسیب دیدگان انقلاب فرهنگی دلجویی شد.

در حقیقت یک سلسله ابتکارات به رهبری «دنگ شیائو پینگ» اعمال شد. وی در فاصله سال های ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۴ روابط چین را با آمریکا، ژاپن و انگلیس ترمیم و اعتماد دیگر کشورهای جهان را جلب کرد. آسودگی خاطری که وی در داخل و خارج چین به دست آورد، راه را برای اعلام علنی و رسمی اصلاحات اقتصادی هموار کرد و برای جلوگیری از عصیان احتمالی کمونیست های افراطی، اقتصاد مورد نظر خود را «سوسیالیسم بازار» نامید و در پاسخ به برخی انتقادات گفت که سوسیالیسم نباید کارش توزیع فقر باشد بلکه باید در خدمت افزایش تولید باشد. این گفته روحیه حامیان اصلاحات اقتصادی را احیا کرد. اقتصاد چین از سال ۱۹۷۸ - که اصلاحات تدریجی در این کشور آغاز شد - تا امروز راه درازی پیمود و گام های بزرگی برداشته است. تولید ناخالص داخلی چین که در سال ۱۹۷۸ کمتر از ۲ تریلیون دلار بود، در سال ۲۰۰۴ به ۷/۳ تریلیون دلار رسید. هم اکنون از نظر حجم تولیدات پس از آمریکا، چین دومین اقتصاد بزرگ جهان است. این در حالی بود که چین در دوران حکومت مائو و جانشینانش به تدریج با همه کشورهای جهان قطع رابطه کرد به طوری که در هنگام انقلاب فرهنگی تقریباً هیچ نمایندگی دائم سیاسی در پکن نبود و چین تنها یک کنسولگری فعال در مصر داشت. اکنون چین، به جز کشورهایی که تایوان را به رسمیت شناخته اند با همه کشورهای جهان روابط کامل دارد.

در حقیقت هنر رهبران جدید چین نه در ایدئولوژی پردازی، بلکه شناخت جهان جدید و عمل به ایده ها بود.

به گفته یک تحلیلگر خارجی، چیزی را که مائو همیشه می گفت، اما عمل نمی کرد، در عمل رهبران جدید چین می توان یافت: «اگر می خواهی طعم گلابی را بدانی آن را گاز بزن».

چین به عنوان پرجمعیت ترین کشور جهان هم باید خوراک یک میلیارد و سیصد میلیون نفر جمعیت این کشور را تأمین کند و هم باید برای آنان آینده نیز بسازد. به همین دلیل چین بیش از نیمی از محصول سیمان، یک چهارم آهن و یک سوم زغال سنگ جهان را خریداری می کند. از سوی دیگر، ضروریات اقتصادی، عامل تعیین کننده سیاست خارجی چین بوده است.

چین برای تأمین نیازهای متعدد خود به دنبال متحدین جدید خارجی است و نفت در صدر اولویت های اقتصادی این کشور قرار دارد. رئیس جمهور چین در اوایل سال کنونی میلادی به آفریقا سفر کرد و برخلاف انتظار، پیش از دیدار از کشور سوسیالیستی بنین به کشور کوچک گابن رفت. گابن کشوری نفت خیز است. در پی این دیدار هم قراردادهای تجاری و هم مجوز اکتشاف میدان های نفتی نیز گرفته شد. این حرکت نشان می دهد که حفظ منافع و نه روابط عقیدتی، مهم ترین شکل دهنده ابعاد سیاست خارجی چین است.

رشد هشت درصدی برای دومین اقتصاد بزرگ آسیا بدین مفهوم است که چین یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی جهان باقی خواهد ماند. صادرات چین در سال گذشته بیش از ۳۵ درصد رشد داشت شاخص دیگر برای مثال این است: نسخه آسیایی مجله تجاری فوربز فهرست سالیانه ثروتمندان چینی را چاپ کرده است که بنابر آن ده میلیاردر دلاری در پرجمعیت ترین کشور جهان به سر می برند. رشد سرسام آور اقتصاد چین موجب شده تا ثروت شخصی کارآفرینان برجسته این کشور افزایش یابد. هم اکنون مجموع ثروت صد پولدار چین از ۴۱ میلیارد دلار افزون تر است. این رقم در یک سال پیش ۲۹ میلیارد دلار بود. در حقیقت اشتهای چینی ها به ثروت مانع از وفاداری آن ها به ایده های مساوی جویانه شده است. رونق اخیر صنعت ساختمان نیز موجب شده تا در رأس این صنعت دومین ثروتمند چین حدود یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار دارایی داشته باشد.

اما بیدار شدن این اژدهای زرد به چه سرانجامی برای جهان خواهد انجامید. یک مرکز تحقیقات انرژی در آمریکا تقاضای چین را برای بنزین روزافزون می داند. در یک سال اخیر، چین جای ژاپن را گرفته و به دومین مصرف کننده عمده بازار سوخت جهان پس از آمریکا تبدیل شده است. نرخ رشد تقاضا در چین ۱۷ درصد است، در حالی که در سراسر جهان ۳ درصد بیشتر نبوده. این که این رشد چه تأثیری بر زندگی مردم سایر کشورها می گذارد، قیمت نفت می تواند شاخص خوبی باشد. چین همزمان با وارد کردن کالا از کشورهای تولیدکننده تحقیقاتی هم درباره ظرفیت تولیدات جدید در بسیاری از کشورهای صادرکننده انجام می دهد و به این ترتیب این کشورها از سرازیر شدن سرمایه گذاری های خارجی چین به سرزمینشان هم بهره می برند. تبدیل شدن چین به یک غول اقتصادی بر سایر کشورهای اطراف نیز بی تأثیر نخواهد بود. همین است که دیدگاه و قضاوت سایر کشورها در مورد چین برای این کشور اهمیت زیادی دارد. ۱۵ سال پیش یعنی همزمان با تظاهرات تیان آن من، چین نگرانی هایی در این مورد داشت. چین به آمریکا به چشم قدرت سردمداری می نگریست که برای براندازی چین تلاش می کرد، اما در همین چند سال اخیر متوجه شد که باید سیاست های خارجی خود را بر اساس ملاحظات مهم اقتصای بنا کند و نه تحت تأثیر ملاحظات سیاسی.

در سال ۲۰۰۴ هوجین تائو رئیس جمهوری چین به دور دنیا سفر کرد تا راه های دستیابی چین به منابع اولیه را فراهم کند. در نوامبر همان سال وی در آمریکای جنوبی در عرض شانزده روز، ۳۶ قرارداد تجاری با پنج کشور امضا کرد. چنین روند پرشتابی با خوش بینی هایی هم همراه است چنان که یک اقتصاددان معتقد است این رشد و بالندگی با کمک به چرخه اقتصادی دنیا، بسیاری از سیستم ها را از فقر نجات می دهد. چین یک واردکننده عمده است و نیمی از این مقدار از کشورهای در حال توسعه بویژه کشورهای شرق آسیاست. از سوی دیگر چینی ها معتقدند قدرت آمریکا برای پیشبرد منافع اقتصادی چین سودمند است. یعنی آمریکا به عنوان پلیس جهانی تا آن جا که در امور داخلی چین دخالت نکند و برخی نگرانی های امنیتی، منافع اقتصادی و حفاظت از مرزهای دریایی را حل کند، برای چین سودمند است. زندگی مسالمت آمیز با آمریکا برای چینی ها بدین معنی است.

اما در پشت این نمای قدرتمند، هزارتوی دیگری نیز وجود دارد. رشد اقتصادی ناهموار موجب تمرکز ثروت در مناطق شهری و فقر در مناطق روستایی شده. این اختلاف از هر کشور دیگری در جهان بیشتر است. از مشکلات دیگر چین، فساد است که در تمام سطوح جامعه به چشم می خورد. آلودگی به ویروس HIV و آلودگی محیط زیست از تأثیرات منفی رشد اقتصادی چین است. با وجود تحولات اقتصادی، در نظام سیاسی چین تحول عمده ای صورت نگرفته است. در این میان هر چند عده ای می گویند حزب کمونیست همچنان قدرت مطلقه است، اما قدرت مطلقه ای که دیگر واجد خصوصیات حزب کمونیست نیست. رسانه های چین زیر کنترل دستگاه رهبری این کشورند و از دسترسی به خبر، سایت و رادیوهای خارجی حتی BBC جلوگیری می شود.

تلویزیون چین به عنوان منبع اصلی خبر یک میلیارد نفر بیننده دارد. با وجود کنترل سایت های اینترنتی محبوبیت آن روز به روز افزایش پیدا می کند چیزی حدود ۹۴ میلیون نفر در سال ۲۰۰۴.

چین با آمریکا به عنوان قدرت برتر جهان نیز چالش هایی دارد. نقض حقوق مالکیت معنوی شامل حق مؤلف مهم ترین تذکر آمریکا به چین است. هر سال اقتصاد آمریکا از این راه زیان چند میلیارد دلاری می بیند. علاوه بر تکثیر غیرمجاز فیلم ها، آلبوم های موسیقی، بازی های رایانه ای و پوشاک آمریکایی، چینی ها دارو و سایر اجناس مانند خمیردندان ساخت آمریکا را نیز تولید می کنند و می فروشند. پیشنهاد اخیر ۱۸ و نیم میلیارد دلاری یک شرکت دولتی چین برای خرید شرکت نفتی اونوکال آمریکا نیز کنگره آمریکا را به چاره جویی واداشت.

در حالی که از چین و هند به عنوان فیل های رشد اقتصادی جهان یاد می شود، اما سوءتفاهم درباره قدرت آنها زیاد است. جالب این که در پاسخ به این سوءتفاهم ها یک اقتصاددان چینی از تمثیل شاعر ایرانی «مولانا» بهره می گیرد. «سوءتفاهم درباره پرجمعیت ترین کشور جهان به مثل پنج نابینا می ماند که هر کدام فیلی را لمس کردند، ولی هر کدام آن را مار، بادبزن، ریسمان، اسلحه و تنه درخت توصیف کردند، اما به هر رو این ابرقدرت وارد زندگی روزمره ما شده است.»

موانع دیگری نیز هست. چینی ها خارج از عرف بازارها، خودشان قیمت ها را تعیین می کنند. تکیه بر زنجیره محصولاتی که از چین وارد می شود خطراتی نیز دارد زیرا عرضه این محصولات ممکن است با هر گونه تخاصمی با این کشور قطع یا کاهش یابد. رشد اقتصادی چین هر چند از همه کشورهای دیگر بیشتر است، اما میلیون ها کشاورز چینی در سال های اخیر، هستی خود را از دست داده اند و به کارگران مهاجری تبدیل شده اندکه در جست وجوی کار، به حاشیه شهرهای بزرگ پناه می برند. چیزی که از آن به عنوان لومپن پرولتاریا و نو ثروتمندان صاحب ویلاها و خودروهای لوکس یاد می شود. در این میان رهبران منطقه ای حزبی، قیام هایی را که با شلیک گلوله خاموش می شدند، از پکن، پنهان می کنند رشد اقتصادی ۹ درصد، فاصله طبقاتی و ضعف سیستم خدمات درمانی و بیمه بازنشستگی را نیز به همراه داشته است. برای چنین اقتصادی، صرفه جویی و مصرف کارآمدتر انرژی اهمیت زیادی دارد. شرکت ملی نفت که مسؤولیت تأمین انرژی چین را به عهده دارد، قراردادهای بزرگی برای تأمین سوخت با کشورهای مختلف بست که قرارداد ۲۴ میلیارد دلاری با ایران یکی از بزرگترین آن ها بود. بر فراز تمام اصلاحات اقتصادی، رهبران چین همواره با این استدلال که تغییر سریع ساختارهای قدرت سیاسی می تواند توازن قوا را به هم بزند، در مسیر اصلاحات سیاسی اقدام مؤثری نکرده اند. اما در پس قدرت اقتصادی، ملزومات دیگری نیز در ساخت قدرت جهانی وجود دارند، زیرا این امری غیرعادی است که کشوری با برتری اقتصادی، اهداف نظامی در سرنپروراند.

چین هم اکنون نمی تواند به رقابت با آمریکا بپردازد، اما قدرت نظامی آمریکا ناشی از قدرت اقتصادی این کشور است. چین به مدت ۴۰ سال از نظر آسیا کشوری فقیر و خطرناک بود که باید از آن پرهیز می شد، اما چین با دست برداشتن از عقاید انقلابی به صورت بزرگ خانواده در آسیای شرقی در آمد. اگر روزی چین ثروتمندتر از همه کشورهای دیگر شود به برتری نظامی نیز روی خواهد آورد. امروز چین می خواهد با آرامی و مسالمت به قدرت برتر برسد، اما معلوم نیست که پس از رسیدن به آن چه خواهد کرد. چینی ها در پاسخ به این نگرانی ها همواره کوشیده اند تا پاسخ های حکیمانه ای بدهند، چنان که یک استاد چینی می گوید: «یک جنتلمن واقعی هرگز مایل به جنگ نیست، ولی اگر جنگ کند، برنده می شود.»

واقعیت کنونی دنیای اقتصاد این است که چین توانسته تنها بعد از آمریکا، آلمان و ژاپن در رده چهارم رشد صادرات در جهان قرار بگیرد. چین هم اکنون دومین مشتری بزرگ جهان است. در تمام این سال ها نوشیدنی انرژی زای چینی ها اقتصاد بازار بوده است. حاصل خصوصی سازی ده ها هزار شغل دولتی، حجم عظیم سرمایه گذاری های مستقیم خارجی است. فاز جدید این رقابتها در سال ۲۰۰۳ بوده که سرمایه گذاران خارجی و داخلی اجازه گرفتند سهام دولتی شرکت های بزرگ را خریداری کنند. بر اساس یک برآورد چین هم اکنون ۵۰ درصد تلفن، ۴۱ درصد ویدئو، ۳۰ درصد تهویه هوا، ۳۰درصد تلویزیون های رنگی، ۲۳ درصد ماشین لباسشویی و ۱۷ درصد یخچال در دنیا می سازد.

گذر از پرتگاه اقتصاد کمونیستی و ایده حاکم بر آن مهمترین از خودگذشتگی و واقع بینی نسل کلاسیک رهبران کنونی چین بوده است. در پشت ایده اقتصادی که چینی ها درسردارند، به حتم آرمان های بلندپروازانه ای نیز وجود دارد، اما رمز این ابتکار عمل فراموش شدنی نیست. گذشتن از آرمان ها و حرف های بزرگ و تکیه بر ایده های کوچک، اما عملی چه هم اکنون جهان بسیار کوچکتر و متحدتر از نطق ها و ایده های بزرگ و پراکنده است، اما واقعیت دیگری نیز وجود دارد برچسب نام هر کشوری در پشت زیرساخت های اقتصادی و زیرساخت های اقتصادی در پشت زیر بناهای فکری و سنجیده بنا می شود. آیا به راستی روزی خواهد رسید که نام China، ذهنیت ناشی از یک اقتصاد و جامعه باز، پیشرفته و آزاد را به ذهن مصرف کنندگان بکشاند. به نظر می رسد برای رسیدن به این خوشبینی، دست کم در مرزهای داخلی کشورمان راه زیادی وجود دارد، اما فراتر از آن این واقعیت وجود دارد که واردات اجناس کلاس D چینی، سود درجه اولی برای برخی از مجراهای قوی وارداتی و صاحبان این نوع ترانزیت نازل در بر خواهد داشت.

یک جدول با دو شرح ۳۳۱۶

جدول روزنامه ایران دارای دو شرح «عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دوشرح ابتدا یکی از شرحها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

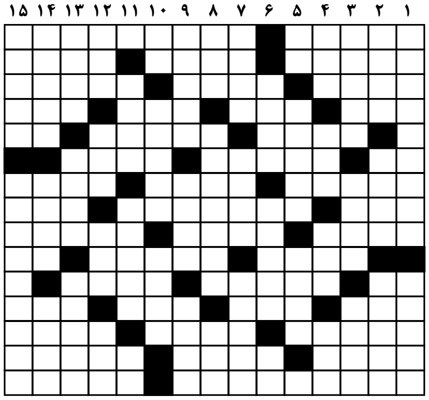

جدول عادی

افقی:
۱- هدیه ای به عروس _ عنوان کتابی از سامرست موام نویسنده انگلیسی (لبه تیغ _ سرزمین موعود)
۲- سلول _ منظم و آراسته _ حرف اول یونانی
۳- ضد یمین _ هریک از دو طرف لشکر _ نمایش
۴- ظرف فلزی دسته دار برای آب _ گناه و جرم _ ران _ نیم صدای کلاغ
۵- گل شب بو _ وسایل _ خاک صنعتی
۶- ضمیر جمع _ گریختن و فرار کردن _ ساز و سامان جنگ
۷- دو تن که به یک اندازه عمر کرده اند _ پست تر و خوارتر _ رونده
۸- پسوند شباهت _ نفرت و بیزاری از چیزی _ محلی برای جا دادن گوسفند در شب
۹- صورتگر _ کم خونی _ بندر معروف سوئد
۱۰- استخوان جلوی سینه مرغ _ پولی که مدارس می گیرند _ اصل هرچیز
۱۱- گذشتن _ خانه محقر _ نام چند تن از پادشاهان انگلیسی
۱۲- کل و تمام _ کلمه تنبیه و ندا _ قدر و منزلت _ پسر عرب
۱۳- بی فایده و بی ثمر _ آرامش است و ضد حرکت _ اقامت گزیدن
۱۴- ابر عرب _ خواب خوش _ شترمرغ آمریکایی
۱۵- حیواناتی که دارای ستون فقرات هستند و به ۵ رده عمده تقسیم می شوند _ پیشکش کردن

عمودی:
۱- طبق اصل صد و سی و چهارم ریاست هیأت وزیران با ... است _ خندان
۲- میانجی _ ورم و باد _ بوی خوش
۳- آنچه بعد از بیختن آرد و غربال باقی می ماند _ زین ساز _ افسار اسب
۴- واحد طول _ چین و شکن پوست _ کوه مکه _ ظرف قدیمی روغن
۵- سودای ناله _ فاش و آشکار _ به معنی خدا و ایزد
۶- مقابل کلی _ گلوله فلزی آویخته به نخ که در بنایی به کار می برند _ حرف مفعولی
۷- نام مادر پیامبر اکرم (ص) _ پایین کوه _ زخم آبکشیده
۸- منزل _ شهری در استان خوزستان _ مرزبان
۹- یکپارچگی _ پاکدامن _ ضدپیر
۱۰- آب غلیظ شده گوجه فرنگی _ دانه سحرآمیز _ گروبستن
۱۱- ایوان وسیع جلوی طبقات فوقانی ساختمان _ چیزی که نقشه روی آن کشیده شود _ کلید موسیقی
۱۲- ثروتمند _ قسمتی از ارتش _ شهر آذری _ بین زانو و مچ پا
۱۳- تازیانه _ کیسه بزرگ برای حمل بار _ یاقوت
۱۴- طرز عمل _ تاراج _ اسیر و گرفتار
۱۵- یاری دهنده _ فلزی است سبک وزن که برای ساختن آلات و ظروف به کار می رود.

جدول ویژه

افقی:
۱- سبک و اسلوب _ مسافر تهیدست
۲- دوستان، دلبران _ چهارپایان _ برادر شیرازی
۳- بزدل و کم جرأت _ تربیت نمودن _ جانور مکار
۴- پسوند شباهت _ سرگشته و متحیر _ ستاره ای در طرف قطب شمال _ آفتاب
۵- با فرهنگ _ بی بهره و نامراد - نوعی نیمتنه
۶- فاش کردن سخن _ نگارش است و آیینی دارد _ صنعتی در شعر فارسی
۷- طرح و نقشه _ از گل های پربرگ و زینتی _ تیردان
۸- حس شنوایی _ خودبزرگ بینی _ مار بی زهر
۹- زمان و فرصت خواستن _ آتشدان _ امتداد و درازای چیزی
۱۰- در بزرگ _ پایتخت کانادا _ ضمیرعربی
۱۱- سقف دهان _ دلبرزیبا و دوست داشتنی _ سلاح جنگی
۱۲- دوره تحصیلی _ دوستان خاموش _ تند و تیز _ روزگار و زمانه
۱۳- خانه های شاعرانه _ دوست داشتن _ حقه و نیرنگ
۱۴- مستقیم و بی پیچ و خم _ نیک دریابنده _ واضح و پیدا
۱۵- فیزیکدان معاصر انگلیسی و از همکاران ارنست رادرفورد که موفق شد عناصر شیمیایی را بر حسب اعداد اتمی مرتب کند _ به حساب آوردن

عمودی:
۱- بخشی از سلول که در اطراف هسته قرار دارد _ اختر
۲- زهره و جرأت _ برگ نیل که زنان در آب خیس می کنند و بر ابروهای خود می کشند _ از اعیاد مسلمین
۳- راهرو و کریدور _ علاقه و پیوستگی داشتن _ ممکن
۴- پیچ و تاب _ پست فطرت _ کلاه جواهرنشان که پادشاهان بر سر می گذارند _ آینده
۵- ضمیر وزنی _ موجود مخوف خیالی _ بسته کوچک کاغذی یا مقوایی
۶- فروغ و روشنی _ سکنی گزیدن _ ورزش مادر
۷- نانخورش _ حیوان پستاندار بی دندان آمریکای جنوبی _ شناگر
۸- هستی و وجود _ بخش نمین استان اردبیل که محصولاتش غلات و حبوبات است _ عقاب سیاه
۹- بی مورد و نامناسب _ شکوه و بزرگی _ حکایت کننده
۱۰- رخشندگی _ از درجات عالی علمی _ یکان
۱۱- مرکز عربستان _ شکستنی در ورزش _ با «خوش» می آید
۱۲- تختگاه _ بی رنگ و جلا _ جوان _ پشیمانی
۱۳- شهری در استان مازندران _ حاجت و نیاز _ پیشکش ها
۱۴- یکی پس از دیگری _ باری که روی دوش حمل کنند _ صدای خنده بلند
۱۵- عالم خداوندی _ از مثنوی های هلالی جغتایی.

حل جدول عادی شماره ۳۳۱۵

حل جدول ویژه شماره ۳۳۱۵
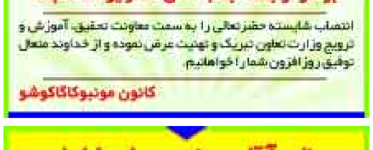
جدول ویژه همراه با جوایز ویژه در ایران پیام (نیازمندیهای روزنامه ایران)